

ཀྲུང་གོའི་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་གཞི་ཆའི་གནས་ཚུལ་སྐོར་གྱི་དཔེ་ཆོགས།

བོད་ལྗོངས་རྩམ་རིག

མང་ལུན་ཁང་དང་ལྷ་མཆོན་གྱིས་བཅས་ས།

ཕིས་མདོ་ཨོ་ལུན་དོན་འཁུབ་གྱིས་བསྐྲུབ།

མིང་ལྷ་ཁབ་སྤེལ་དཔེ་ལྷན་ཁང་།

ཡུང་གི་པོ་པོ་ལྷ་མོ་གཞི་ཅེ་གནས་ཚུལ་སྐར་གྱི་དཔེ་ཆོག་མ།

བོད་ཡུང་མ་ཚུལ་རིག་

མང་ལྷན་ཁྲུང་དང་ལྷ་མོ་མཆན་གྱི་ལ་བཟུམས།

ཕུན་སྡེ་ལྷན་དོན་འགྲུབ་ཀྱི་ལ་བཟུམས།

ནོར་བུ་དང་ལྷན་གྱི་སྐད་གསལ་བཟུམས།

མེད་ལྷ་བྱུང་གྲུབ་པེ་སྐར་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

西藏文学 / 吴伟, 耿予芳著. —北京: 五洲传播出版社, 2004.9
(中国西藏基本情况)
ISBN 7-5085-0569-7

I. 西… II. ①吴… ②耿… III. 文学史—研究—
西藏—藏文 IV. I209.975
中国版本图书馆CIP数据核字(2004)第078524号

《中国西藏基本情况丛书》

主 编: 郭长建 宋坚之
副 主 编: 雷 珈
责任编辑: 荆孝敏

摄 影: 土 登 车 刚 杜泽泉 陈宗烈
张 鹰 赵远志 唐召明 崔 侠
周 炜 吴卫平

版式设计: 杨 津
制版印刷: 深圳麟德电脑设计制作有限公司

中国西藏基本情况丛书—西藏文学

(藏文版)

翻 译: 敖 见
审 稿: 诺布旺丹

五洲传播出版社

地址: 中国北京北三环中路31号 邮编: 100088
电话: 82008174 网址: www.cicc.org.cn

开本: 140 × 210 1/32 印张: 7
2004年9月第一版 印数 1-3000
ISBN 7-5085-0569-7/I·27
定价: 48.00元

[illegible]

ཚུམ་ཤིག་གི་རྩམ་པ་བཞུགས་པ་གི་སྒྲུབ།	191
གཅིག་ རེ་རྒྱུ་ཚུམ་ཤིག་	191
གཉིས་ རྩམ་པར་ཚུམ་ཤིག་	197
གསུམ་ རམ་རམ་ཁྱོད་གཏམ་རྒྱུད།	209
1. རི་མེ་ལྷོ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད།	210
2. རི་མེ་ལྷོ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད།	213
3. རི་མེ་ལྷོ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད།	215
མཐུག་གི་གཏམ།	219

ཐོད་ཁྲོང་ས་ཁྱེ་གཞི་ལྟ་མ་

བད། རིགས་དང་ནམ་པ་ཡང་ཕྱན་ཕྱུང་ཆོགས་ལོ་ཡོད།
མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་དུ་ཕྱན་ནས་ཕྱན་བརྒྱད་
པའི་དམངས་ཁྲོད་ཚུལ་རིག་ལ་མི་ནམས་ཡིད་ཚུན་ཤོར་
ཞིང་ཕྱགས་ཕྱེན་བཟའ་མོ་ཐེབས་ཡོད། ཚུལ་པ་པོའི་ཚུལ་
རིག་ནི་ཐུང་ལྡ་བ་དང་གངས་མང་པ་དངོས་ནས་ཏ་ལས་
པ་ཞིག་ཡིད།

པོད་ཁྲོང་ས་ཁྱེ་རིག་ནི་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ལོ་
རྒྱས་ཚུར་སྐར་ཕྱེད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། དེས་བོད་ཁྲོང་ས་ཀྱི་
ལོ་རྒྱས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བའི་བརྒྱད་རིམ་སོ་སོ་དང་། ས་
གནས་སོ་སོ་ སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་རིམ་གྲས་སོ་སོ་ ཆོགས་ཁག་
སོ་སོ་བཅས་ཀྱི་འཆོ་བ་དང་། བསམ་སྟོ། མཛེས་དཔྱད་
ལྟ་བ་བཅས་མཆོད་ཡོད་པར་མ་བད། བོད་ཁྲོང་ས་ཀྱི་
སྐད་དང་ཡི་གེ། སྤྱི་ཆོགས་ལོ་རྒྱས། ཆོས་ལུགས་དང་
མོས། རྒྱུད་ལམ་གནས་སྐར་ས། སེམས་ཁམས། དུལ་
སྟོལ་གོམས་གཤིས་སོགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཕྱིད་པའི་བྱར་
ལྟའི་དབྱེད་གཞི་ཡང་ཡིན།

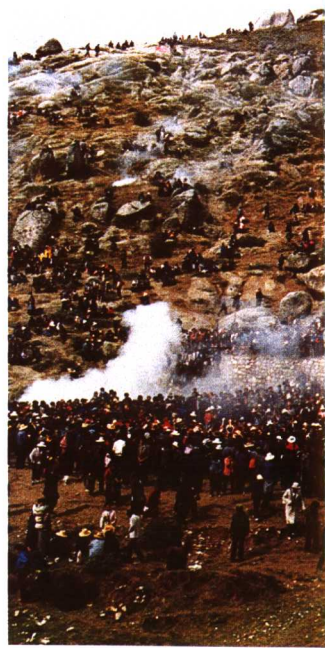
པོད་ཁྲོང་ས་ཀྱི་ཚུལ་རིག་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བའི་སོ་
རྒྱས་ལ་གསལ་ཀྱི་ཁྲད་ཆོས་འདི་དག་ལྟ་དེ།

གཅིག དུས་རབས་ཀྱི་ཁྲད་ཆོས་ མདོན་པར་
གསལ་བ།

གལ་ཏེ་བོད་ཁྲོང་ས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་
དང་ཚུལ་རིག་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་གཉིས་གཤིབ་བསྟར་
བྱས་ན། དམངས་ཁྲོད་ཚུལ་རིག་ཡིན་ནའང་འདྲ་ཚུལ་
པ་པོའི་ཚུལ་རིག་ཡིན་ནའང་འདྲ། བཅམས་ཆོས་དེ་

དག་ཚང་མ་པོད་རྒྱང་ས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་བྱེད་པའི་
 མེ་མོང་ཞིག་དང་འདྲ་ཞེ། པོད་རྒྱང་ས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་
 རྒྱས་བྱུང་བའི་དུས་རིམ་སོ་སོའི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་
 གསལ་བར་མཆོད་ཡོད། དཔེར་ན་《སྲིད་པའི་བ་རྒྱུང་
 བཤའ་ཐུ》དང་། 《བཅན་པོའི་སྐོར་གྱི་རག་རྒྱུན་
 《སྲིད་བཅན་སྐམ་པོས་རྒྱ་བཟའ་གོང་རྩོད་བསྐྱུས་པའི་རག་
 རྒྱུན་》 ཉུན་ཤོར་ནས་བཞེད་པའི་པོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱུང་《ཐུ་
 བཞེད་》 སྐགས་ ཅི་གདོད་མའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་བཀའ་སྐྱོང་
 བཞེད་རྒྱུད་འཛིན་ཞིང་ཐུན་ལམ་ལུགས་སྐབས་ཀྱི་མི་སྣ་
 དང་དོན་རྒྱུན་གསལ་ཆེན་མཆོད་པའི་ལྷ་སྐྱུང་དང་རག་
 རྒྱུན་ཡིན་ལ། པོད་སེལ་བྱའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་བཅམས་
 ཆོས་ནི་གྲངས་འཛོམས་མང་བ་མ་ཟད། ཆོས་རིག་རང་
 རྩེད་ནས་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། བཅན་པོའི་
 རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་དང་ལོ་རྒྱུས་དང་རིག་
 གནས་བཅས་མཆོད་པ་གཙོ་བྱས་པ་《མ་ཁི་བཀའ་
 འབུམ་》དང་། 《བཀའ་ཐང་ཐེ་ལུ་ལྟ་བུ་དང་། སངས་
 རྒྱལ་གྱི་བཟུན་པ་དང་བར་བྱེད་པ་དམིགས་ལུལ་དུ་
 བཟུང་བ་《མི་ལ་རས་པའི་ནམ་མཁུར་》 ལྟ་བུ། སློབ་
 གཞེར་བྱེད་སྤངས་དང་། རྒྱལ་སྲིད་རྒྱུང་ལུགས།
 མཁས་སློབ་ཀྱི་བྱུང་བར་སྐགས་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་《ས་སྐུ་
 ལེགས་བཤད་》 ལྟ་བུ། ལྷག་པར་དུ་མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་
 ཁོང་གི་མི་རིགས་དཔའ་བོར་བསྟོད་བསྐྱེད་བྱེད་པའི་
 《འཛམ་གླིང་གི་སངས་རྒྱལ་པོའི་སྐུང་》 ལྟ་བུ་སྐགས་ཆོས་
 རིག་འཛོམས་ཆེན་བྱུང་བས་པོད་རྒྱང་ས་ཀྱི་ཆོས་རིག་འཕེལ་

རིམ་གསར་བཞིག་ཏུ་སླེབས། བཀས་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་
 ཞིང་ཐོན་ལམ་ལུགས་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མཆོན་པའི་
 ཚུལ་རིག་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཚུལ་རིག་དང་། རྣམ་ཐར་ཚུལ་རིག་
 རྒྱུ་གར་ཚུལ་རིག་བཅས་འབྲུར་དུ་ཐོན་ཡོད་ལ། བོད་
 རྒྱུང་ས་ཀྱི་ཚུལ་རིག་ལ་བརྗོད་བྱ་དང་ཚུལ་སྤངས་གཉིས་
 ཀའི་ཐད་ནས་འཕེལ་རྒྱས་གསར་བ་བྱུང་ཡོད་པ་མཆོན་
 ཡོད། 《དེབ་ཐེར་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་》དང་
 《ཚུལ་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》གཉིས་ནི་ལོ་རྒྱུས་
 བརྗོད་བྱ་བྱས་པའི་ཚུལ་རིག་བཅུ་མས་ཚུལ་གྱི་ཆ་བ་བྱེད་
 ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད། 《མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁུར་》ནི་རྣམ་
 ཐར་ཚུལ་རིག་གི་མཆོག་གཅིག་
 ཡིན་ལ། རྒྱུས་གར་ཚུལ་རིག་
 རྩི་རྒྱུས་གར་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ནི་
 དུས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཉམས་
 ཐེད་རྒྱུ་འཛིན་བྱས་ཡོད།
 བཀས་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་ཞིང་
 ཐོན་ལམ་ལུགས་དུས་མཇུག་གི་
 གནས་ཚུལ་མཆོན་པའི་ཚུལ་
 རིག་ལ་ཚུལ་སྤངས་ཀྱི་ཐད་
 ནས་བཅུ་མས་རྒྱུར་རིང་མོ་
 འབྲུར་འགོ་བཅུ་མས་ཡོད་དེ།
 《གཞོན་ལུ་ཟླ་མེད་ཀྱི་གཏམ་
 རྒྱུད་》དང་《བྱ་མཁྱིན་ཐོན་ཟླ་
 བའི་རྩྭ་གས་བརྗོད་》གཉིས་ནི་

དེའི་མཆོན་ལྷུ་བྱ་ཡིན། 1949ལོར་གྲུང་གོ་གསར་
 བ་དབྱ་བཞེས་རྗེས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་1978ལོའི་རྗེས་
 བས་བོད་རྒྱུངས་ཀྱི་ཚུམ་རིག་དབྱར་མཆོ་རྒྱས་པ་བཞིན་
 གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་། སྤྱབ་འབྲས་གཞེངས་སུ་ཐོན་
 ཡོད། བོད་རྒྱ་སྐད་གཉིས་ལས་བརྒྱམས་པས་འདབ་
 ཆགས་ལ་གཤོག་བྱུང་རྒྱས་པ་དང་། ཚུམ་པ་པོ་ཆུན་དར་
 གཞོན་གསུམ་གྱིས་རང་རང་གི་རྩལ་རོམ་བཞིན་ཡོད།
 ཚུམ་པ་པོའི་ཚུམ་རིག་དར་དམངས་ཁྲོད་ཚུམ་རིག་སྟན་
 དུ་འཕུར། ཚུམ་རིག་གསར་ཚུམ་དར་ཚུམ་རིག་གཤེང་
 འཛོག་མཉམ་དུ་འཕེལ། སྟན་ངག་དང་། བརྒྱམས་

འབྲས་ཁྲོད་འཕུར་བཞེང་གི་མཆོན་ལྷུ་བྱ་

ཡུལ་ རྒྱལ་ མེད། ལྷོ་ས་ ཡང་། ལྷོ་ལ་ བརྟན་ བརྟན་
འཕྲོན་སྒྲུབ་ལྟེ་འདྲ་བ་ བརྟན་ནི་ཕྱི་ལས་ རྒྱུན་ནས་ བཟད།
དེ་དག་ ལས་ རྒྱུན་ལྟེ་ མི་ལ་ དཔར་ འཕྲོག་ བ་ ཞིག་ནི་
བརྟན་སྒྲུབ་ཀྱི་དོ།

གཞིས། དཔངས་ཤོད་ཚེ་མ་ཡིག་དང་ཚེ་མ་པ་པའི་
 ཚེ་མ་ཡིག་གཞིས་ཡུལ་གྲོགས་སུ་ཡུལ་གྱི་རྩེ་པ་ལ་ཚུན་
 བཞུགས་ཏེ་སྤྲུལ་པ་འདི་དུས་ལ།

དམངས་ཁྲིད་ཚཱ་རིག་དང་ཚཱ་པ་པོའི་ཚཱ་རིག་གཉིས་ནི་ཐོད་སྡེད་ས་ཚཱ་རིག་གི་འདད་པ་གསོག་ཟུང་ཡིན་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་དུ་མི་བྱང་། དམངས་ཁྲིད་ཚཱ་རིག་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ས་ཆེ་པོའི་དཔལ་པོའི་ཟུང་བརྒྱན་སྟུག་དག་ཤིང་མོ་《འཛམ་གླིང་གི་སར་རྒྱལ་པོའི་ཟུང་》ནི་ཐོད་ཀྱི་ཚཱ་རིག་གི་གཤེར་རྟག་དང་འཛམ་གླིང་ཚཱ་རིག་ཁྲིད་ཀྱི་ཉོར་བྱ་ལུ་ཡིན་པར་ཀྱན་གྱིས་སྤྱི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་བཞིན་ཡོད། དེའི་ཟུབ་རྩལ་རྩལ་ཆེ་ཞིང་བརྒྱན་བྱ་ཡིན་པུ་མཚོགས་པ་དང་། སྟུགས་པམ་གཏོས་ཆེ། དུས་ཡུན་ཤིང་ཐོར་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་བརྒྱན་པའི་གོ་རིམ་ཁྲིད་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འབྲས་ཆང་དང་གོར་དུ་སྟེལ་བ་ཤིང་། ཐོད་ཀྱི་གནང་པོའི་ཚཱ་རིག་གི་ཟུབ་འབྲས་ཆེས་མཐོ་ཤས་ཀྱི་མཚོན་ལྟེད་དུ་ཟུར་པའི་《འཛམ་གླིང་གི་སར་རྒྱལ་པོའི་ཟུང་》ནི་ཟུབ་དུ་ཟུར་པའི་ཚཱ་རིག་བཙུམས་ཚས་ཤིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཐོད་ཀྱི་གནང་པོའི་སྤྱི་ཚོགས་འཆོ་བ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས། ལུ་ལུ་རིམ་འབྲེལ་བ།

མ་རིགས་བར་གྱི་འབྲེལ་འདྲིས། འདྲུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས།
 ཀུན་སྒྲིང་། ཡུལ་སྒྲིལ་གོམས་གཤིས། ཆོས་ལུགས་དང་
 མོས་སྟགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའི་ཤེས་བྱ་ཀུན་འདུས་
 གྱི་དཔེ་དེབ་རྩ་འཛོམས་ཤིག་ཀྱང་རེད།

ནགས་གསལ་གནོད་བ།

བོད་ཚྭངས་གྱི་ཚྭ་པ་པོའི་ཚྭ་རིག་བྱུང་བའི་ལོ་
 ཟུས་ལྷ་བ་དང་། བཅམས་ཆོས་སུན་སུམ་ཆོགས་ལ།
 ཚྭ་གཤིས་གསལ་བོ་ཡིན་པ། ཚྭ་ཚལ་ནང་ཞན་ཁུབ་
 ལ། གསར་ཚྭ་གྱི་མང་གཞི་བཟང་བ། སྤྱགས་སྒྲིབ་
 ཐེབས་སྒྲིབ་ཆེ་བ་སྟགས་ནི་དེ་དག་གིས་དམངས་ཁྲོད་ཚྭ་
 རིག་གི་ཉིང་བཅུད་ཕྱད་ལེན་བྱེད་པར་མཐོང་ཆེན་བྱས་
 པར་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད། དམངས་ཁྲོད་ཚྭ་རིག་

ལས་སྒྲངས་པའམ་དེ་ལ་དཔེ་བཞུས་པ་ཤིན་ཏུ་མང་།
 དཔེར་ན་《མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་མཁུར་》ནི་ཁོད་སྒྲངས་
 དམངས་ཟུ་མང་གཞིར་བྱས་པ་དང་། 《དེབ་ཐེར་དཔྱད་
 གི་རྒྱལ་མོའི་ཟུ་དབྱངས་》དང་། 《རྒྱལ་རབས་གསལ་
 བའི་མེ་ཁང་》དང་། 《ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་
 ལྷན་》བཅས་སུ་སྒྲ་དང་སྒྲུའུ་མིར་བྱུར་བའི་ལྟ་རྒྱུད་དང་།
 རྒྱ་བཟའ་གོང་རྩ་དང་ཅིན་ཁིན་གོང་རྩའི་གཏམ་རྒྱུད།
 ལུ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་རག་རྒྱན་སོགས་
 བསྐྱེས་ཡོད། ཆོམ་རིག་གར་ཉེགས་སོག་ཏུ་མིང་གཤས་
 ཆེ་བའི་《ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་མཁུར་ཟུ་》ནི་
 དམངས་ཟུའི་རྣམ་པ་ཁོ་ན་སྒྱུད་འདུག ཀུན་ཏུ་དར་ཆེ་
 བ་《ཐོར་བཟར་གི་རྣམ་ཐར་》དང་། 《རྒྱ་བཟའ་གོང་
 རྩ་》《སྒྲངས་འོད་འབྱུང་》《པ་རྒྱ་འོད་འབར་》《དོན་
 ཡོད་དོན་ཟུབ་》《འཕྲོ་བ་བཟར་མོ་》《གཟུགས་ཀྱི་ཉི་
 མཱ་》《དྲི་མེད་ཀུན་ལྷན་》སོགས་ནི་ལོ་རྒྱུས་རག་རྒྱན་
 དང་། དམངས་ཁྲོད་གཏམ་རྒྱུད། བར་བའི་སྒྲུ་རབས་
 གཏམ་རྒྱུད་སོགས་ལས་སྒྲངས་པ་རེད།

གསུམ། ཆོམ་རིག་ལོ་རྒྱུས་མཚན་ཉིད་རིག་པ་
 གསུམ་ལག་གདང་སྒྲེལ་ཞིང་བསྟན་མར་བྱུང་བ།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་སྐབས་རིང་མོ་ཞིག་ལ་ཁོད་སྒྲངས་
 ལ་དེར་སང་བཞེན་དུ་“ཆོམ་རིག་”ཅེས་པའི་མཚན་ཉིད་
 མེད་པས་ཆོམ་རིག་བཅམས་ཆོས་རྣལ་མ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་།
 ཆོམ་རིག་བཅམས་ཆོས་ཀྱི་ནང་དུ་ཕལ་ཆེར་ལོ་རྒྱུས་དང་
 མཚན་ཉིད་རིག་པ་འདྲེས་ཏེ་ཡོད། དཔེར་ན་ཏུན་ཏོང་

ནས་ཐོན་པའི་དཔེ་རྒྱུ་《བཅན་པོའི་གདུང་རབས་ལྱང་
བསྐྱེད་》དང་། ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་《སྤྲེལ་བཞེད་》དང་།
《མི་རིགས་འབྲུམ།》《བཀའ་ཐང་རྩེ་ལྷ་》སོགས་དང་།
རྣམ་ཐར་《མར་པ་ལོ་ལྷ་བའི་རྣམ་ཐར།》《རས་རྒྱུང་བའི་
རྣམ་ཐར།》《ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་ཐར།》《མི་དབང་
རྟོགས་བརྗོད་》སོགས་དང་། ལེགས་བཤད་སྟན་པ་གཞི་
《ས་སྤྱུ་ལེགས་བཤད།》《དགེ་ལྡན་ལེགས་བཤད།》《རྒྱ་
ཤིང་བསྟན་བཅོས།》《རྒྱལ་པོ་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས།》
སོགས་ཡོད། བཅམས་ཆོས་འདི་དག་ནི་ཚུལ་རིག་
བཅམས་ཆོས་རྣམས་མ་ཞིག་མིན་ན་ཡང་དོན་གྱི་ཚུལ་རིག་
བྱུང་འཕེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྤུ་འགྲོད་དོན་ནི། དེ་དག་ཀྱང་ལོ་
རྒྱུས་བཀོད་ཅིང་གནས་ལུགས་བསྟན་པར་མ་ཟད། ཚུལ་
ཉམས་ལྡན་ཁིང་ཆོག་སྟོར་ལེགས་པ་དང་། བྱུང་རིམ་
གསེན་ཉམས་ལྡན་ལ་དེའི་ནང་དུ་དམངས་སྤྱི་དང་།
གཏམ་དཔེ། དམངས་ཁྲོད་ཚུལ་རིག་ རག་རྒྱུན་བཅས་
ཀྱང་མང་པོ་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་སྐོར་གྱིས་ཡིན།

བཞི། ཆོས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བ་ཟབ་མོ་ཡོད་པ།

ནང་བསྟན་བོད་དུ་དར་བའི་ལོ་རྒྱུས་རིང་བ་དང་།
“ཆོས་སྤྱིད་བྱུང་འབྲེལ་”གྱི་ལམ་ལུགས་ལག་བསྟར་བྱས་
པ་དང་། གཞན་ཡང་ཚུལ་པ་པོ་ཁ་ཤས་ཆོས་ལུགས་ལ་
དད་པ་ཆེ་བའམ་ཡང་ན་ཚུལ་པ་པོ་རང་ཉིད་ལྷན་པ་དགེ་
བཤེས་ཡིན་པས། བོད་རྒྱུངས་ཚུལ་རིག་གྱི་དང་བྱུང་
པར་དུ་ཚུལ་པ་པོའི་ཚུལ་རིག་ཀྱང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་སྤྱལ་
མང་ལྷང་ཅི་རིགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། བཅམས་ཆོས་ལ་
ལ་ནི་མ་གཞི་ནས་སྤྱི་རབས་གཏམ་རྒྱུད་ལས་བྱུང་ས་པ་

རེད།

ལྷ། འཛམ་གླིང་གི་མི་རིགས་གཞན་ལ་སྤྲོད་ཆུང་བ་
བྱས་ཤིང་དཔེ་བརྒྱས་ཏེ་རིམ་བཞིན་སྤྲོད་སྤུམ་ཚོགས་པ་
དང་འཕེལ་ཆུས་བྱང་བ།

ཁོད་རིགས་ནི་མི་རིགས་གཞན་དང་རིག་གནས་
སྤེལ་རིས་བྱེད་པ་དེ་ལོ་ཙཱ་བྱེད་པ་དང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་
མེད། གནའ་ནས་བརྒྱུད་ནི་ཁོད་སྤྲོད་ས་ནི་ཉེ་འཁོར་
དང་ནང་ཁོགས་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་ལ་ཆབ་སྲིད་དང་།
དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་བཅས་ཀྱི་ཐད་ནས་ཕན་ཚུན་
འགྲོ་འོང་བྱས། དུས་རབས་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་ཁོད་
ཀྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་ཆེན་ཐོན་མི་སྡིག་པ་མཚན་གསུང་།

འབྲུག་ནང་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་
འདི་ལྟར་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་
གནའ་དུས་ཀྱི་འཛམ་གླིང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐད་ནས་
རྒྱ་གར་གྱི་འཛམ་གླིང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་ཐད་ནས་
ཆུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཐད་ནས་ཆུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཐད་ནས་
ཉེ་འཁོར་གྱི་ཐད་ནས་ཉེ་འཁོར་གྱི་ཐད་ནས་

རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་རིག་པའི་གཞུང་མང་པོར་སྐྱབས་པ་མཐར་
 ཟུན་མཛད་རྗེས་པོད་རང་གི་སྐད་དང་མཐུན་པའི་པོད་
 ཡིག་གསར་བཅོ་བྱས། དེ་ནས་ཡུན་རིང་མ་འཁོར་བར་
 པོད་གྱི་མཁས་པ་སྟོར་ཞིག་གིས་《ཡང་ཡུའུ》དང་།
 《ཡན་མོ་ཆེ》 རྒྱ་ནག་ཏུ་འཕྱར་བའི་ནང་བའི་
 བཟུན་བཅོས་ཁ་གས་བཅས་པོད་ཡིག་ཏུ་ལེགས་པར་
 བཟུར། ཏུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ཏུས་ཉིད་ཏུ་ས་སྐྱ་
 བུ་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོག་རྒྱུན་གྱི་བཟུན་བཅོས་《སྟན་
 རག་མེ་ལོང་》ཆོག་མར་པོད་ཡིག་ཏུ་ཐར་ཐོར་ཞིག་བཟུར།
 དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་མཁོན་འཕགས་པའི་གསུང་གིས་སྐུལ་མ་
 གནང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་ཆ་ཆར་པོད་ཡིག་ཏུ་
 བཟུར། དེ་ནས་པོད་སྐྱབས་གྱི་མཁས་པ་མང་པོས་
 གཞུང་དེའི་ཉེར་ནས་སྟན་རག་ལ་སྐྱབས་བ་མཛད་ཅིང་
 ཆོག་ལ་རྒྱན་སྐྱས་པ་དང་ཉམས་འདོན་པའི་སྒོལ་ཆགས།
 དེ་དག་ལས་ཆེས་སུལ་ཏུ་བྱུང་བ་ནི་རྒྱལ་དབང་ལུ་བའི་
 《དེབ་ཐེར་དཔྱིད་གྱི་རྒྱལ་མོའི་བྱ་དབྱངས་》དང་མདོ་
 མཁར་ཞབས་ཏུང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱི་《གཞོན་ཏུ་ཟླ་
 མེད་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་》གཉིས་རེད། 1949ལོར་གྲུང་ཁྲུ་མི་
 དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་དབྱ་བརྟེན་རྗེས་པོད་རིགས་
 ནི་རིག་གནས་སོགས་གྱི་ཐད་ནས་མི་རིགས་གཞན་དག་
 དང་སྤེལ་རེས་བྱེད་ཆད་སྤར་བས་ཆེ་མང་ཏུ་བྱུར། རྒྱའི་
 མིང་ཏུ་གྲགས་པའི་གནའ་རབས་བཙམས་སྐྱབ་ཆེན་མོ་
 《ཆུ་རོགས་གཏམ་རྒྱུད་》དང་། 《ལུ་པ་ཚོམས་སུ་སྟོར་
 བའི་སྐྱབ་།》《རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་》《ཐོག་
 ཁང་དམར་པོའི་མི་ལམ་》བཅས་བཞི་ག་པོད་ཡིག་ཏུ་

བཟུང་བ་དང་། འཇམ་གྱིང་གི་བཙམས་ཚེས་གཤམ་
 ཅན་ཁ་གས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་པོད་ཡིག་ཏུ་བཟུང་བ་མེད།
 དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་བོད་ཚྭངས་ཀྱི་གནའ་རབས་ཚེ་
 ཡིག་དང་དེང་རབས་ཚེ་ཡིག་སྐགས་བཙམས་ཚེས་
 གཤམ་ཅན་མང་པོ་ཟུང་དང་། དབྱིན་རི། ཟླ་རན་སེ།
 འཇར་མན། འཇར་པན། ལུ་ཏུ་ལུ། ཏུང་ག་རི་བཅས་
 ཀྱི་ཡི་གེར་བཟུང་བས། རྒྱལ་ནང་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཁྱིའི་མི་
 རིགས་མི་གཅིག་པའི་སྐོག་པ་པོ་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཚྭ་ཟླ་ཟླ་
 བཞིན་ཡོད། སྤེལ་རེས་དང་འབྲེལ་འདྲིས་འདི་འདྲ་བུས་
 པས་པོད་ཚྭངས་ཀྱི་ཚེ་རིག་ལ་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་
 འབྱུང་བཞིན་ཡོད།